Minister Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.498.2026
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 19138 Pana Posła Marcina Józefaciuka, w sprawie niewykonania działań dotyczących likwidacji tzw. pułapki rentowej, rozbieżności w informacjach MRPiPS, braku rządowego harmonogramu reformy oraz zakresu projektu UDER75, proszę przyjąć poniższe informacje.

Na wstępie należy wskazać, że odpowiedzi na interpelację nr 17370 oraz ich uzupełnienie pozostają aktualne, a kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS) nie posiada informacji o przyjęciu przez Radę Ministrów odrębnego stanowiska w tym zakresie.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych na bieżąco monitoruje realizację Strategii, pozyskując informacje od ministerstw, jednostek sektora finansów publicznych oraz komórek odpowiedzialnych za poszczególne działania. Zebrane informacje obejmują lata 2021–2025 i służą analizie postępów, planowaniu dalszych prac oraz ocenie możliwości realizacji założonych działań i wskaźników.

Do 2025 r. sprawozdawczość miała charakter wewnętrzny, ponieważ Strategia ani uchwała ją zatwierdzająca nie określały wzoru sprawozdania ani terminów jego składania. Począwszy od 2026 r. wprowadzono jednolity wzór sprawozdań oraz stały termin ich przekazywania – do 15 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym. Zakres sprawozdawczości obejmuje m.in. stopień realizacji działań, możliwość osiągnięcia wskaźników, planowane rozwiązania legislacyjne oraz sposób i źródła finansowania. W 2025 r. w Biurze Pełnomocnika rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych przygotowano syntetyczne sprawozdanie z realizacji działań za 2024 r., natomiast w 2026 r. rozpoczęto zbieranie i analizę informacji dotyczących realizacji działań za 2025 r. Ponadto w 2026 r. w ramach Zespołu do spraw wykonywania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych utworzono grupę do spraw monitorowania wdrażania Strategii. Odbyły się również spotkania z przedstawicielami ministerstw, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i Głównego Urzędu Statystycznego, dotyczące postępu realizacji poszczególnych działań. Planowane są kolejne spotkania oraz posiedzenie podsumowujące.

Przegląd działań Strategii został rozpoczęty przez ówczesnego Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych Łukasza Krasonia i nadal jest kontynuowany. Ewentualna zmiana Strategii wymagałaby przyjęcia przez Radę Ministrów odpowiedniej uchwały. Należy podkreślić, że Strategia była szeroko konsultowana ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami oraz poddana uzgodnieniom międzyresortowym i opiniowaniu. W Biurze Pełnomocnika rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych prowadzone są obecnie dalsze prace analityczne i uzgodnieniowe dotyczące stopnia realizacji Strategii oraz propozycji zmian, które mogłyby zwiększyć efektywność jej wdrażania.

tel. 222-500-108
info@mrpips.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Jednocześnie należy wskazać, że w Strategii, w odniesieniu do tzw. pułapki rentowej, wskazano, że finansowanie zaplanowanych w niej działań będzie realizowane poprzez odpowiednią alokację dostępnych środków finansowych pozostających w dyspozycji jednostek sektora finansów publicznych, z uwzględnieniem celów ustanowionych w dokumencie, a także poprzez przeorganizowanie dostępnych zasobów ludzkich i zadań poszczególnych jednostek sektora finansów publicznych (s. 282). Tym samym termin zniesienia tego mechanizmu nie został w Strategii określony w sposób jednoznaczny, a realizacja tego zamierzenia pozostaje uzależniona od dostępności środków oraz możliwości reorganizacji zasobów i zadań.

Kierownictwo MRPiPS nie jest upoważnione do wskazywania decyzji politycznych ani planów w tym zakresie, a także przedstawiania informacji w zakresie dodatkowych analiz, konsultacji czy badań zleconych w imieniu Rady Ministrów. Natomiast resort jest właściwy do prowadzenia i koordynacji prac nad ewentualnym projektem reformy dotyczącej likwidacji tzw. pułapki rentowej, jak już wskazano rozpoczęcie tego procesu wymaga akceptacji Ministra Finansów i Gospodarki. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, w ramach prowadzonych prac analitycznych, pozostaje w bieżącym kontakcie z Ministrem Finansów i Gospodarki oraz Prezesem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), pozyskując niezbędne wyliczenia i analizy dotyczące skutków finansowych proponowanych rozwiązań. Współpraca między resortami ma charakter dialogu i nie występuje w tym zakresie spór międzyresortowy uzasadniający powołanie koordynatora w roli mediatora.

Jednocześnie należy wyjaśnić, że wcześniejsze wskazanie wykorzystywania danych BAEL odnosiło się do faktu, że dane pochodzące z tego badania są wykorzystywane jako istotne źródło informacji przy prowadzonych pracach analitycznych i legislacyjnych dotyczących systemu wsparcia zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami. Nie oznacza to natomiast, że w ramach samego badania BAEL została przeprowadzona odrębna analiza przyczynowo-skutkowa pozwalająca na wyodrębnienie wpływu konkretnej regulacji, w tym obowiązujących limitów dofinansowania, od innych czynników wpływających na sytuację osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy. W tym zakresie należy rozróżnić wykorzystanie danych BAEL w pracach analitycznych od przeprowadzenia szczegółowej analizy wpływu konkretnego instrumentu regulacyjnego. Dane BAEL stanowią bowiem źródło informacji o sytuacji na rynku pracy i mogą być wykorzystywane do analiz, symulacji i prognoz, jednak samo ich wykorzystanie nie oznacza automatycznie, że możliwe jest wyodrębnienie wpływu jednego, konkretnego czynnika spośród wszystkich czynników oddziałujących na badane zjawisko.

Tym samym przyznanie, że nie przeprowadzono analizy oddzielającej wpływ limitów od innych czynników, pozostaje spójne z informacją o wykorzystywaniu danych BAEL w pracach analitycznych. Jest to zatem kwestia interpretacji i doprecyzowania użytego sformułowania, a nie rozbieżność dotycząca zakresu faktycznie przeprowadzonych analiz. Nie wpływa ona na istotę przedstawionych wyjaśnień ani na ustalenia dokonane w toku prac. Z tego względu nie zachodzi potrzeba dokonywania formalnego sprostowania, a jedynie doprecyzowania, że BAEL stanowi wykorzystywane źródło danych wspierających prowadzone prace.

Kierownictwo MRPiPS na bieżąco korzysta, w ramach prowadzonych prac analitycznych i legislacyjnych, z ogólnodostępnej bazy danych MISSOC (Mutual Information System on Social Protection). Informacje zawarte w bazie są wykorzystywane adekwatnie do potrzeb

prowadzonych prac, dotychczas nie zachodziła potrzeba sporządzania odrębnych analiz lub dokumentów.

Resort pozostaje w kontakcie z zainteresowanymi podmiotami i na bieżąco analizuje zgłaszane postulaty. Jednocześnie, mając na uwadze aktualny stan prac nad rozwiązaniami dotyczącymi tzw. pułapki rentowej nie prowadzi obecnie z własnej inicjatywy odrębnych konsultacji. Na obecnym etapie takie działania nie znajdowałyby bowiem uzasadnienia.

Projekt ustawy deregulacyjnej UDER75 nie przewiduje zniesienia mechanizmu zawieszania i zmniejszania świadczeń w związku z osiąganiem przychodu i tak też został on przedstawiony w poprzedniej odpowiedzi. Zakłada natomiast istotne uproszczenie zasad jego obsługi i ograniczenie związanych z nim obciążeń administracyjnych po stronie świadczeniobiorców i płatników oraz usprawnienie procesu rozliczeń po stronie organów rentowych. Rozwiązania te przyczynią się do zwiększenia przejrzystości obowiązujących zasad i ułatwienia świadczeniobiorcom planowania aktywności zawodowej. Projektowane rozwiązania mogą sprzyjać podejmowaniu lub kontynuowaniu aktywności zawodowej przez osoby pobierające świadczenia. Jednocześnie, z uwagi na indywidualny charakter decyzji dotyczących aktywności zawodowej osób pobierających świadczenia, a także zróżnicowanie tej grupy pod względem sytuacji zawodowej i dochodowej, wpływ projektowanych zmian na rynek pracy nie został w Ocenie Skutków Regulacji wskazany jako bezpośredni. Możliwość zwiększenia aktywności zawodowej świadczeniobiorców należy jednak traktować jako potencjalny, pożądany i zgodny z kierunkiem projektowanych zmian.

Aktualnie, w wyniku ustaleń dokonanych w ramach Stałego Komitetu Rady Ministrów, MRPiPS prowadzi – we współpracy z właściwymi organami rentowymi oraz właściwymi ministrami – prace nad rozszerzoną wersją projektu UDER75. Obejmują one uwzględnienie możliwych regulacji przepisów zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy i funkcjonariuszy, a także rolników.

Obecnie progi zmniejszenia i zawieszenia świadczenia są ustalane w oparciu o przeciętne wynagrodzenie w minionym kwartale ogłoszone przez GUS. W I kwartale 2026 r. wynagrodzenie to wynosiło 9 562,88 zł, natomiast w II kwartale 2026 r. 9 233,13 zł, średnia tych wartości wynosi 9 398,01 zł. Dla porównania, prognozowane przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej określone w ustawie budżetowej na 2026 r. wynosi 9 420 zł. Z uwagi na zbliżone wartości nie zachodziła potrzeba przeprowadzania dodatkowych symulacji, a ich utrzymanie na podobnym poziomie przewiduje się również w okresie wejścia projektu w życie.

Minister Finansów i Gospodarki w piśmie z 31 sierpnia br. potwierdził, że stanowisko w sprawie likwidacji mechanizmu tzw. pułapki rentowej, przedstawione w piśmie z 7 lipca 2025 r., znak: DWR1.021.36.2025, oraz zawarta w nim argumentacja pozostają aktualne. Resort Finansów przedstawił podstawę analizy, którą stanowiły dane ZUS dotyczące składek. Do identyfikacji osób przekraczających progi wykorzystano kod tytułu ubezpieczenia oraz wysokość przychodu rozumianego jako podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne. Analizą objęto przychody z tytułu umowy o pracę oraz umów cywilnoprawnych w okresie od stycznia do grudnia 2025 r. Przychody z pracy osiągało średnio miesięcznie około 116 tys. rencistów przed osiągnięciem wieku emerytalnego. Spośród nich średnio około 20 tys. osób, tj. 17 proc., przekraczało pierwszy próg, natomiast około 3 tys. osób, tj. 3 proc., przekraczało drugi próg, którego przekroczenie skutkowało zawieszeniem prawa do renty. Jednocześnie dane wskazują, że w znacznej części przypadków przekroczenie progów miało charakter okresowy. We wszystkich 12

analizowanych miesiącach próg zmniejszenia renty przekroczyło około 8 tys. rencistów, natomiast próg zawieszenia renty – około 600 osób. Z kolei w co najmniej jednym miesiącu próg zmniejszenia renty przekroczyło blisko 36 tys. osób, a próg zawieszenia – około 6 tys. osób. Według przywołanej analizy w 2025 r. średnio miesięcznie około 80,5 proc. pracujących rencistów osiągało przychód poniżej pierwszego progu, 16,9 proc. znajdowało się w przedziale, w którym świadczenie mogło podlegać zmniejszeniu, natomiast 2,6 proc. przekraczało próg skutkujący zawieszeniem świadczenia.

Odnosząc się do szacunków kosztów zniesienia tzw. pułapki rentowej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zostały one przedstawione w poprzednich odpowiedziach[1]. Dane przekazane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazują, że w 2022 r. przeciętna miesięczna liczba rent z tytułu niezdolności do pracy zmniejszanych z powodu osiągania przychodu wynosiła 4,5 tys., w 2023 r. – 4,7 tys., w 2024 r. – 4,9 tys., a w 2025 r. – 5,0 tys. W przypadku rent zawieszanych wartości te wynosiły odpowiednio 2,5 tys., 2,5 tys., 2,3 tys. i 2,2 tys. W odniesieniu do rent socjalnych przeciętna miesięczna liczba świadczeń zmniejszanych z powodu osiągania przychodu wynosiła odpowiednio 0,8 tys., 1,5 tys., 1,7 tys. i 1,8 tys., natomiast świadczeń zawieszanych – odpowiednio 1,1 tys., 1,2 tys., 1,2 tys. i 1,2 tys.

W II kwartale 2026 r. przeciętna miesięczna liczba rent z tytułu niezdolności do pracy wypłacanych przez ZUS, zmniejszanych z powodu osiągania przychodu, wyniosła 5,2 tys., natomiast liczba rent zawieszonych z tego tytułu wyniosła 2,2 tys. Kwota zmniejszeń tych świadczeń wyniosła w tym okresie 12,5 mln zł, a kwota świadczeń zawieszonych – 16,5 mln zł. W przypadku rent socjalnych przeciętna miesięczna liczba świadczeń zmniejszanych z powodu osiągania przychodu wyniosła 2,0 tys., a zawieszanych – 1,2 tys. Kwota zmniejszeń wyniosła 6,0 mln zł, natomiast kwota świadczeń zawieszonych – 6,3 mln zł.

Odnosząc się do danych dotyczących zmniejszeń świadczeń rentowych, ZUS przekazał informacje dotyczące świadczeń wypłacanych w maju 2026 r., w podziale na stopień niezdolności do pracy. W przypadku rent z tytułu niezdolności do pracy 5,8% świadczeń przysługiwało osobom całkowicie niezdolnym do pracy i samodzielnej egzystencji, 17,6% osobom całkowicie niezdolnym do pracy, a 76,6% osobom częściowo niezdolnym do pracy. W przypadku rent socjalnych 14,7% świadczeń przysługiwało osobom całkowicie niezdolnym do pracy i samodzielnej egzystencji, natomiast 85,3% osobom całkowicie niezdolnym do pracy.

Należy podkreślić, że obowiązujące przepisy nie oznaczają ryzyka nagłej utraty świadczenia, czy jego niespodziewanego zwrotu w całości. W tym kontekście trudno przyjąć, aby osoba pobierająca pełne świadczenie, która osiąga przychód na tyle wysoki, że powodujący zawieszenie świadczenia, pozostawała całkowicie nieświadoma skutków. Świadczeniobiorca jest bowiem informowany o zasadach zawieszania i zmniejszania świadczenia, obowiązujących progach oraz corocznym obowiązku informowania ZUS

[1] Dla przypomnienia, w szacunkach ZUS dotyczących rent z tytułu niezdolności do pracy przyjęto stałą miesięczną liczbę rent zawieszanych i zmniejszanych z tytułu osiągania przychodu, ustaloną na podstawie prognozowanej liczby rent w 2025 r., z uwzględnieniem średniej dynamiki wzrostu z lat 2023–2025. W przypadku rent socjalnych przyjęto stałą miesięczną liczbę świadczeń zawieszanych na średnim poziomie z lat 2023–2025 oraz zmniejszanych na poziomie z 2025 r. Przy takich założeniach, w warunkach finansowych 2026 r., zniesienie tych zasad oznaczałoby wzrost rocznych wydatków ZUS o 114,7 mln zł w przypadku rent z tytułu niezdolności do pracy oraz o 47,6 mln zł w przypadku rent socjalnych. Jednocześnie, przy założeniu wzrostu liczby osób opłacających składki wśród świadczeniobiorców o 1 pkt proc. oraz wzrostu podstawy wymiaru składek o 2 pkt proc., dodatkowe wpływy do FUS oszacowano na 100,7 mln zł rocznie. Szacunki mają charakter modelowy i nie uwzględniają niemożliwych do przewidzenia indywidualnych zachowań świadczeniobiorców wynikających ze zmiany przepisów.

o uzyskanych przychodach. W konsekwencji obowiązujący system nie zakłada automatycznej i nagłej utraty świadczenia, lecz przewiduje określone i znane świadczeniobiorcy zasady jego rozliczania w zależności od wysokości osiąganego przychodu.

Projekt deregulacyjny UDER75 przewiduje, że ZUS będzie na bieżąco weryfikował, czy świadczenie powinno zostać zawieszone, zmniejszone czy wypłacane w pełnej wysokości. Zakłada on rozwiązania mające na celu zwiększenie przewidywalności rozliczania świadczeń oraz ograniczenia skutków po stronie świadczeniobiorców.

W świetle danych przedstawionych przez Ministra Finansów i Gospodarki oraz powyższego należy zauważyć, że skutki przekroczenia progów oraz związane z tym zawieszanie lub zmniejszanie świadczeń nie mają charakteru powszechnego. Dotyczą przede wszystkim osób osiągających wyższe dochody, przy czym szczególnie ograniczona jest grupa świadczeniobiorców, których przychód przekracza próg skutkujący zawieszeniem świadczenia. Obowiązujące progi pozwalają bowiem na łączenie świadczenia z aktywnością zawodową przy osiąganiu relatywnie wysokiego przychodu. Dodatkowo możliwość rozliczania przychodów w ujęciu miesięcznym lub rocznym, z zastosowaniem rozwiązania korzystniejszego dla świadczeniobiorcy, ogranicza skutki okresowego przekroczenia obowiązujących progów.

Mając na uwadze relatywnie ograniczoną skalę zjawiska, ewentualne zmiany obowiązujących zasad powinny być rozpatrywane z uwzględnieniem ich wpływu na sytuację świadczeniobiorców, a także skutków finansowych dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i finansów publicznych. Należy bowiem uwzględnić, że zniesienie lub istotne podwyższenie progów wiązałoby się ze zwiększeniem wydatków na świadczenia, przy czym korzyści z takiej zmiany koncentrowałyby się przede wszystkim w grupie osób osiągających relatywnie wysokie przychody. Jednocześnie, zgodnie z przedstawionymi wcześniej szacunkami ZUS, skutki finansowe takiej zmiany należy rozpatrywać łącznie z potencjalnym wzrostem wpływów ze składek na ubezpieczenia społeczne oraz z uwzględnieniem trudnych do przewidzenia indywidualnych zachowań świadczeniobiorców.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/